

บทคัดย่อ

ครอบครัวระยะเริ่มเลี้ยงดูบุตรคนแรก เป็นช่วงที่มีการปรับเปลี่ยนบทบาทและสัมพันธภาพจากการขาดประสบการณ์และไม่มีทักษะในการเลี้ยงดูบุตรของทั้งบิดาและมารดา โดยเฉพาะบิดา บุตรคนแรกซึ่งเป็นผู้ที่มีความสำคัญในครอบครัวจึงจำเป็นต้องเรียนรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงดูบุตร เพื่อสร้างสัมพันธภาพระหว่างบิดาและบุตร และคงไว้ซึ่งสัมพันธภาพที่ดีระหว่างสามี ภรรยาไว้ การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการส่งเสริมให้บิดามีส่วนร่วมเลี้ยงดูบุตรคนแรกต่อพฤติกรรมการเลี้ยงดูบุตรคนแรกและสัมพันธภาพระหว่างบิดา มารดาและบุตร กลุ่มตัวอย่างเป็นบิดา มารดาบุตรคนแรกที่มาคลอดและรับไว้ที่ตึกหลังคลอดโรงพยาบาลแม่สอด จังหวัดตาก จำนวน 54 คู่ คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์การคัดเลือกที่กำหนด แบ่งเป็นกลุ่มควบคุม 27 คู่และกลุ่มทดลอง 27 คู่ โดยกลุ่มควบคุมได้รับการพยาบาลตามปกติ และกลุ่มทดลองได้รับโปรแกรมการส่งเสริมบิดาให้มีส่วนร่วมเลี้ยงดูบุตรคนแรกร่วมกับการพยาบาลตามปกติ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างบิดาและมารดา แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างบิดาและบุตร และแบบสอบถามพฤติกรรมการเลี้ยงดูบุตรของบิดา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสถิติไครส์ แคว การทดสอบสถิติที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม

ผลการศึกษาพบว่า บิดากลุ่มทดลองมีพฤติกรรมการเลี้ยงดูบุตรคนแรกของบิดามากกว่ากลุ่มควบคุมที่ 1 สัปดาห์และ 6 สัปดาห์หลังคลอดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = -3.210, p < .01$ และ $t = -2.735, p < .01$) ตามลำดับ และสัมพันธภาพระหว่างบิดาและบุตรของกลุ่มทดลองดีกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($F_{1,51} = 4.67, p < .05$)

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่า พยาบาลควรนำโปรแกรมการส่งเสริมให้บิดามีส่วนร่วมเลี้ยงดูบุตรคนแรกนี้ไปใช้ร่วมกับการพยาบาลตามปกติ โดยเริ่มตั้งแต่ระยะตั้งครรภ์จนถึงหลังคลอดอย่างต่อเนื่อง ในการส่งเสริมพฤติกรรมการเลี้ยงดูบุตรของบิดาบุตรคนแรกรวมทั้งบิดาที่เคยมีบุตรแล้ว